

"De salmonella-aanpak is niet zo zwart-wit"

De aanpak van salmonella heeft heel wat meer voeten in de aarde dan we soms denken. Linda Peeters (GD) en Tim van Sprang (Slingeland Dierenartsen) gingen in gesprek over de regels, tekortkomingen en eventuele oplossingen. "Het verhaal is misschien niet altijd duidelijk, maar de oplossing op zich wel."

Momenteel is het grootste probleem volgens Tim en Linda dat er verkeerd wordt omgegaan met salmonella in Nederland. Serologie is de maatstaf en daar kun je onvoldoende van op aan. "Het laat niet zien wat nou daadwerkelijk het probleem is", vertelt Tim. "Als ik kijk naar één van de bedrijven waar ik bezig ben, zie ik het volgende: ik kan salmonella in tientallen mestmonsters niet meer aantonen, maar de bloedwaardes aan het eind van de mestperiode zijn torenhoog. Op het bedrijf is er dus bijna geen uitscheiding van salmonella, maar het bedrijf zit wel in categorie drie." En dat is volgens Linda ook wat dit verhaal zo ingewikkeld maakt. "De veehouders zien die serologieresultaten, maar eigenlijk zegt dit te weinig over wat er in de stal gebeurt. Dat maakt het ongrijpbaar. Net als het feit dat er geen concrete regels zijn opgesteld."

Duitsland vs. Nederland

Dat is ook volgens Tim iets wat het nog ingewikkelder maakt. "In Nederland mag iedereen zelf kiezen hoe er getest wordt: op het bedrijf of aan de slachtlijn. In Duitsland testen ze alleen aan de slachtlijn, waardoor je steeds dezelfde leeftijdscategorie test." Wat hem betreft kun je nu niet veel met de salmonella-status zoals deze nu bekend is in Nederland. Daar kan Linda zich wel vinden. "Wat we nu eigenlijk doen is appels met peren vergelijken. Het is lastig om daar goede conclusies uit trekken."

De twee hebben het in het gesprek meer dan eens over onze Oosterburen. De striktere regelgeving in Duitsland dwingt de veehouders daar. "In Duitsland wordt er niet alleen op een andere manier getest, de boeren krijgen ook minder betaald als hun varkens positief testen." Tim knikt en laat weten dat er voor Nederlandse boeren nu eigenlijk geen reden is om echt uit te zoeken waar de problemen vandaan komen. "En dat is zonde", zegt hij. "Want boeren weten heus dat ze met voedselproductie bezig zijn en dat volksgezondheid heel belangrijk is. Maar ze horen aan de andere kant ook dat het grootste probleem niet in de stal ligt, maar in het slachthuis en de keukens, en als ze bovendien het gevoel hebben dat hun maatregelen geen direct effect hebben op de monitoringsresultaten, hebben ze niet het idee dat ze invloed hebben in het systeem zoals het nu opgezet is."

Oplossingsgericht denken

Het overgrote deel van de humane salmonella-infecties komt namelijk door slechte keukenhygiëne, een klein percentage komt vanuit het slachthuis en nóg minder komt bij het positieve varken vandaan. "Maar wat niet in een varken zit, kun je natuurlijk ook niet in de keuken krijgen", relativeert Tim. "Dus het is en blijft belangrijk dat er toch iets gedaan wordt aan de visie op salmonellabestrijding in Nederland."

Linda haakt hierop in en vertelt dat één van de belangrijkste doelstellingen moet zijn dat er gericht onderzoek komt naar waar salmonella precies zit op een bedrijf. "En dat kun je niet bereiken met de huidige serologische monitoring, die alleen iets zegt over de serologische status aan het eind van de rit. In principe kun je met serologie wel een infectiemoment inschatten, maar alleen als er regelmatig bloedonderzoek uitgevoerd wordt."

Tim van Sprang en Linda Peeters in gesprek over de aanpak van salmonella.

Iets waarmee je wel beter kunt monitoren waar de salmonella zich precies bevindt op het bedrijf, zijn de overschoentjes die gebruikt worden bij mestonderzoek. “De schoentjes zijn ook niet dé oplossing”, vertelt Linda. “Maar ze zijn wel een redelijke maatstaf. Ze zorgen voor gericht onderzoek en kunnen niet fout-positief zijn. In tegenstelling tot serologie zeggen de mestonderzoeken wel iets over waar en wanneer de varkens in de stal geïnfecteerd worden met salmonella.”

Focus op hygiëne

Hoewel de precieze infectiedynamiek in het geval van salmonella misschien niet heel duidelijk is, is de oplossing dat volgens Tim wel. “Je moet weten waar salmonella op je bedrijf zit, hygiënisch werken en knelpunten opsporen. Dit betekent op het juiste moment hygiëneblokkades inrichten. Door de hygiëne op te schroeven, kun je de verspreiding beperken. De knelpunten spoor je op door mestonderzoek.”

Daar is Linda het mee eens. “Het is belangrijk om te weten hoe je bedrijf beweegt. Met gericht onderzoek analyseer je de pro-

bleemmomenten en risicogebieden op je bedrijf, zodat je kunt ingrijpen en de aanpak kunt starten.”

Tim ziet dat bedrijven die hier daadwerkelijk mee aan de slag gaan ook op andere gebieden positief verrast worden. “Als je kijkt naar de algehele diergezondheid op deze bedrijven, maken ze grote sprongen. En dat is ook wat waard.”

Salmonella is niet idiot-proof

De twee zijn het in ieder geval over één ding eens: als je te simpel denkt over de aanpak van salmonella, gaat het niet lukken. “Het is niet idiot-proof. Dingen werken niet altijd direct en het is geen kwestie van ‘eventjes aanpakken’. Maar met een degelijke aanpak gericht op structurele veranderingen is er wel degelijk een resultaat te behalen.”

MEER OVER SALMONELLA

WWW.GDDIERGEZONDHEID.NL/AANPAKSALMONELLA